

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deložniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pokoj in zabavo.

BRALNIK
Posamezni (let) dobi
v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za označila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do šeste popoldne.

Štev. 12.

V Mariboru, dne 21. marca 1901.

Tečaj XXXV.

Domača politika.

Večkrat govorimo o politiki drugih narodov in velikih političnih strank, a na se pa pozablamo. Zato pa hočemo danes govoriti o domači politiki, in sicer kakor se javlja pri Slovencih po različnih kronovinah, v katere smo razdeljeni.

Kranjski Slovenci se imenujejo osrednji Slovenci, vsi drugi smo obmejni Slovenci. Začnimo torej pri osredju! Slovenci so ločeni v katoliško-narodno in liberalno-narodno stranko. Med obema strankama se bje ljut boj, ki se je ob času zadnjih državnozbornih volitev povspel do nenavadne višina. Zdaj je postalo nekoliko bolj mirno, le kjer so občinske volitve, nastane za nekoliko časa zopet hrup. Toda mir menda ne bo dolgo trajal, ker bodo še letos volitve v deželni zbor, pri katerih bo vsaka stranka napela vse moči, da si ohrani dosedanje mandate ali si pa še pridobi novih. Obe stranki imata dobro razvito časnikarstvo, ki ja podpira v boju. Glede gospodarskega dela za ljudstvo je katoliško-narodna stranka daleč pred liberalno-narodno naprej. Zadrugištvo se je na Kranjskem vsled neumornega dela katoliško-narodnih voditeljev lepo razcvetelo. A na vsak način je na Kranjskem še premalo kmetijskih, trgovskih in obrtnih šol.

Na Goriškem so Slovenci tudi že nekaj časa ločeni v katoliško-narodno in liberalno stranko. Tudi tamkaj je bil pri zadnjih državnozbornih volitvah strasten boj med obema strankama. Na Goriškem je liberalna stranka mnogo bolj nevarna katoliško-narodni stvari

nego na Kranjskem, ker goriški liberalni voditelji ne razdirajo samo po časnikih, ampak tudi zidajo po različnih gospodarskih organizacijah. Za-to pa upamo, da se bosta na Goriškem stranki mnogo prej našli nego na Kranjskem, posebno če se bo časnikarska borba nekoliko ublažila. Gospodarska organizacija glede posojilnic lepo napreduje, glede kmetijskih zadrug pa le počasi. Tudi na Goriškem manjka strokovnih šol za izobrazbo delavskih stanov.

V Trstu in okolici so bili dosedaj složni. Toda v zadnjem času proti tudi tamkaj nesloga, ker se je začelo od jedne strani tiščati unijatzstvo v ospredje. S tem so spravili tržaški Slovenci na dan kočljivo zadevo, katera se je po drugod že kot neprodna opustila. Lahko je riti v taki stvari naprej, toda težko je potem zopet priti nazaj. Kako dobro stoji s časnikarstvom v Trstu, kaže dejstvo, da imajo Tržačani celo svoj slovenski dnevnik. Narodno-društvena organizacija je v Trstu in okolici jasna, na gospodarska organizacija za okolico še nepopolna. V Trstu samem se primankuje za delavstvo časovno-primerne organizacije. Narodna zavest v Trstu in okolici napreduje.

Istra se že od nekdaj imenuje tužna. Za Slovence in Hrvate so razmere izvanredno žalostne. Največ je vsega krivo pač dejstvo, da istrski narod nima voditeljev za takozvano »majhno narodno delo«. Posvetnih mož skoro ni, neposvetnih pa, kjer so, se stavijo največje ovire. V zadnjem času so se prijeli v Istri tudi gospodarske organizacije. Ta jim bo postala krepka podpora tudi v narodnem oziru.

Istotako tužne kakor v Istri so razmere na Koroškem. Edino duhovščina stoji ob strani ubogega slovenskega naroda. Dvojno je, kar uničuje koroške Slovence, to so nemške šole in gospodarska odvisnost. Organizacija za gospodarsko osvoboditev se je krepko začela, želeti bi bilo, da se tudi probujanje narodne zavesti ne opušta. Vrh »Mir« je glasilo koroških Slovencev.

Kake so razmere na Štajerskem, pa je našim čitateljem že znano. Le glede gospodarske osvoboditve bi nekaj opomnili. V tem oziru so nam neumorno delavni »pravaki« celjski vzor. Nič ni pomagano, če se po časnikih in shodih napadajo nam nasprotni trgovci in obrtniki. Ampak skrbeti moramo, da dobimo v vse kraje in za vse stroke svoje ljudi. Teh se bomo oklenili ter jih podpirali in nasprotniki bodo sami utihnili.

To je kratek pregled domače politike po različnih kronovinah, v katere je razcepljen naš slovenski rod.

Državni zbor.

Mir v državnem zboru.

Iz premirja, ki se sklene po dolgotrajnem boju med sovražnima vojskama, se sklene mnogokrat stalni mir. Mogoče, da se isto doseže tudi v državnem zboru. Čehi so pripustili, da so se rednim potom dovolili vladi vojaški novinci. Novačenje se je vsled tega že začelo. Dovolili so, da se je začelo v odseku posvetovanje o novi postavi zastran

Listek.

Pismo mladeničem.

I.

Kaj ne, da ste si že mislili: Kje je neki urednikovič, ker nam tako dolgo ne piše? Pa je vendar tako živo pisal o svojem uredniškem košu! Človek bi mislil, da od samega veselja ne bo mogel obmolkniti! Že vemo, na tihem se rad veseli sam za-se, nam pa ne privošči, da bi kaj izvedeli.

Zato se je spravil nekda kar v listnico ter povedal: »Urednikoviča ni doma. Šel je pogledat Visenjakov klobuk ter prostor, koder je moral bežati Bračko.« No, privoščimo urednikoviču to veselje! — Pa ne mislite, da je obmolknil urednikovič. Ne, ne! Kolikor ga poznam, tega niti ne more. Saj pa drugače tudi ne bi bil postal urednikovič. Ta že mora znati! — Zato mislim, da se ne bom motil, če trdim, da je pisal zadnji članek »Mladeničem« urednikovič sam. Pa nekaj drugega je bilo. Takrat se urednikovič ni zadovoljil s podlistkom, ampak se je kar spravil v nadlistek, da — v uvodni članek.

Zdaj pa ga imate! Tam se seveda ne sme podpisati za urednikoviča ali kaj takega, ampak mora pisati kakor kak učenjak modro, resno.

Pa urednikovič vendar ni mogel zatajiti svoje narave, svojega značaja. V tistem uvodnem članku je namreč zapisal načelo: »Mi gremo naprej, mi gremo naprej!« S tem se je izdal. Tako piše le naš urednikovič. Bog ga živi!

Mi mu nič ne zamerimo, da se je malo skril. Da nam le kaj lepega napiše! Pa ker smo našli našega urednikoviča po načinu njegove pisave, po njegovem značaju, zato pa vam jaz hočem zapisati ravno nekaj o značaju. Značaj je zelo važna reč. Kakšen značaj, takšen človek! Značaj je — človek.

Psst! Zdaj bi skoro začel preveč modro. Tako pa ve le urednikovič. Zato pa rajši za danes sklenem. Drugače se še morebiti zamerim urednikoviču. Potem bi pa bil izgubljen. Da bi vi vedeli, kako velike skarnje ima, bi mi verjeli! Torej še le prav lepo pozdravljam vse tiste, ki gredo naprej, ki gredo naprej — kremeniti značaji!

Nekdo, ki pozna urednikoviča.

Ob vrnitvi...

Vračal se je na dom. — Bil je mladenič vitke rasti, ponosne hoje, temnorujavega obraza in živosvetlih očij. — Ta obraz je bil čudno ogorel, — da, tako ne opeče solnce, ki kroži vsak dan nad tem svetom, tako

mora očrneti obraz le pod vročim solncem italjanskim. In res, naš potnik Ivan je bil delj časa v gorki Italiji, tam na livadah solčne Florence v osrčju krasne Lombardije.

Vračal se je torej na dom. Otresel je prah raz potnih čevljev, lahkih ohlapnih hlač in skoro obledelo suknje. Čudno, tudi obleko mu je pobarvalo to toplo italjansko solnce, le med posameznimi gubami suknje je bilo doznati prvotne barve, sicer je pa bilo vse nekam obledelo, ponošeno.

Ljudje preradi sodijo tujce in tudi domačine po obleki. Oguljena suknja, strgan rokav, razparani čevlji — nič dobro znamenje! — Tudi umazan ovratnik ali zane-marjena kravata ni posebno primerno za ljudsko sodbo. — Sicer pa snažna dostojna obleka, hoja, kretanje, govor, vse to upljava na našega kneta in izrekel bo sodbo, sicer jako jednostavno, a skoro pravično o tujcu, katerega vidi le prvokrat in govori morda z njim poslednjikrat!...

In mnogo takih nedosledkov bi človek našel na tem potniku. — Obleka mu ni bila bogsivedi kako dobro prirojena, in ognjen rjav klobuk ni posebno dobro prijal njegovemu že itak rjavemu obrazu. Tudi v njegovih živih očeh je bilo najti nekaj negotovega, nejasnega, oko mu je namreč plavalo za